

Rad i odluke Kongresa pomoraca u Zadru

ĐURO STOJANOVIĆ

IV. kongres RSPP Jugoslavije držan je u Zadru od 11. do 13. septembra 1955. god. i to neposredno poslije IV. kongresa SSJ održanog u Sarajevu, na kojem su kroz izvještaje i diskusiju prikazani dosadašnji uspjesi u sindikalnom radu te date smjernice za daljnji rad i zadatke, uzevši u obzir naš dosadašnji razvitak u radu organa samoupravljanja i postignute rezultate te u privrednom razvitku naše socijalističke zajednice općenito a posebno pak naše pomorske privrede.

Održavanjem kongresa u Zadru, odati je bez

sumnje još jednom priznanje gradu čija okolica je do sada davala i daje veliki dio kadrova našoj trgovačkoj mornarici, posebno pak kormilara, mornara i ložača.

Kongresu su prisustvovali pored biranih delegata i predstavnici naših većih pomorskih poduzeća, neki narodni poslanici i mnogi gosti. Sa strane Centralnog odbora SSJ kongresu je prisustvovao predsjednik drug Đuro Salaj, zatim predsjednik Glavnog odbora Saveza Sindikata Hrvatske drug Marko Belinić, drug Vicko Krstulović i drug Marin Cetinić, direktor Uprave po-

morstva i riječnog saobraćaja drug Dragustin Miroslav. Sa strane Jugoslavenske ratne mornarice bio je prisutan kontraadmiral Stanko Parmač, predstavnici pojedinih Uprava pomorskih oblasti, predstavnik republičkog biroa rada, sindikata saobraćajnih radnika, predstavnici pojedinih klubova pomoraca i mnogi drugi predstavnici raznih poduzeća, organa narodne vlasti i ostalih organizacija.

Kao delegati kongrsu su prisustvovali i predstavnici sindikata pomoraca i saobraćajnih radnika Švedske, Norveške, Belgije i Zapadne Njemačke.

11. IX. u 9 sati svečano je otvoren kongres uz »Internacionalu« i pozdravne govore delegata stranih zemalja, koji su u pozdravnoj riječi istakli zadovoljstvo što se nalaze na ovom kongresu, želju za i u buduću što tješnijom suradnjom i jačanjem međunarodne radničke solidarnosti u borbi za mir i pobjedu socijalističke misli i socijalističkih društvenih odnosa. Kao posebno je istaknuti pozdravne govore predstavnika sindikata Belgije kao i predsjednika sindikata Švedske g. Svensona, koji u našu zemlju dolazi po drugi put i raduje se napredku postignutom u izgradnji naše zemlje. Svoj pozdravni govor završili su na našem jeziku sa: »Proleter i svih zemalja ujedinite se«, što je izazvalo veoma živ i dugotrajan aplauz.

Opširan izvještaj o dosadašnjem radu Centralnog odbora SSPPJ, osvrnuvši se na postignute uspjehe i nedostatke, podnio je predsjednik Centralnog Odbora drug Matijašević Šime.

Šef republičkog biroa rada N. R. Hrvatske, također se je u svojoj diskusiji opširno osvrnuo na pitanje kadrova i uposlenja radne snage u pomorstvu t.j. nezaposlenih pomoraca, podkrijevši svoje izlaganje sa statističkim podacima, iznijevši konkretne predloge za ublaženje i postepeno riješenje tog problema.

Drug Vicko Krstulović burno pozdravljen od prisutnih, pozdravio je kongres, čestitao na dosada postignutim uspjesima i zaželio nove uspjehe u daljnjem radu na decentralizaciji i samoupravljanju.

Drug Dragustin Miroslav, direktor Uprave pomorstva i riječnog saobraćaja — Beograd, pozdravio je Kongres zaželivši mu daljnje uspjehe u radu. Posebno se osvrnuo na rad pomorskih upravnih organa i njihovih sindikalnih organizacija i istakao potrebu jačeg i sadržajnijeg rada u buduću, predloživši novoizabranom Centralnom odboru da poradi u pravcu organizacionog priključenja Sindikalne organizacije pomorske oblasti Kotor Savezu sindikata pomoraca, na koji način bi se postiglo to, da bi rad sindikalnih organizacija pri pomorsko upravnim organima bio potpuniji i bolji, što je usvojeno i uneseno u zaključke.

Nakon završene iscrpne diskusije u kojoj su učestvovali mnogi diskutanti, prešlo se radu po komisijama i izradi predloga zaključaka. Zatim se na Plenumu diskutovalo o predlozima pojedinih komisija, te uz izvjesne manje izmjene i nadopune kongres je usvojio zaključke, koje nije radi ograničenosti prostora moguće donijeti u cijelini, već ćemo se samo osvrnuti na neke važnije i to u kratkim crtama.

Razvoj pomorske privrede i zadaci sindikata

Kongres konstatuje da se u odnosu na naše ekonomske mogućnosti razvoju pomorske privrede posvećuje velika pažnja a s tim u vezi postavljaju se i pred trudbenike sve to veći i odgovorniji zadaci, te kongres nalaže sindikalnim organizacijama da konkretnim radom utječu na povećanje produktivnosti rada, korištenju brod-



Radno predsjedništvo
IV. Kongresa pomoraca



Pogled na dvoranu za vrijeme Kongresa

skog prostora, ribarskog alata i slično. Sindikalne organizacije trebaju voditi naročitu brigu da:

- političkim radom podižu osjećaj odgovornosti kod članstva,
- vode brigu o kvalitetnom poslovanju,
- kolektivi vode brigu o odnosu prema društvenoj imovini,
- se osnovna sredstva koriste najekonomičnije,
- se po pitanju plana, tarifnog sistema i usavršavanja proizvodnje Centralni odbor najtješnje poveže sa udruženjima i komorama,
- kongres smatra da je u interesu daljnjeg razvoja pomorske privrede formiranje novih poduzeća,
- u odnosu na ribarstvo kongres smatra da je potrebno proučiti mogućnost razvoja ribarstva, vodeći računa o tehničkom usavršavanju naročito za dubinski ribolov.

Radničko i društveno samoupravljanje

Budući da se radničko i društveno upravljanje afirmiralo kao osnova našeg socijalističkog uređenja, kongres smatra da je potrebno u pravcu dopunjavanja i daljnjeg razvijanja poduzeti slijedeće:

- formirati radničke savjete na onim brodovima gdje oni još ne postoje i dati im veća ovlaštenja,
- proučiti mogućnost formiranja organa upravljanja u pogonima,
- razvijati sistem proizvodnih savjetovanja i usavršiti metode rada organa upravljanja.

Kongres preporuča pružanje veće pomoći organima upravljanja:

- da se bore protiv kršenja zakonitosti i propisa,
- za punu higijensko-tehničku zaštitu,
- suzbijati pojave nelojalne konkurencije,
- da se po mogućnosti sve članstvo anga-

žuje u rješavanju važnijih problema naročito pak što se odnose na trgovinu, školstvo, socijalno osiguranje i t. d.

Tarifna politika

Kongres ističe važnost rada sindikata na daljnjem usavršavanju platnog sistema.

Kako je sadašnji platni sistem pokazao prednosti nad ranijim treba nastojati da se on što dosljednije provodi.

— Raditi na donošenju nomenklature raznih zanimanja.

— Da se nastoji prići plaći prema učinku gdje je to moguće. Posebno pak da se prouči mogućnost tog sistema kod »Jadrolinije«, »Bagera« i »Brodospasa« te ribarskih poduzeća.

Kongres smatra da je naročito potrebno proučiti mogućnost plaćanja lučkih radnika, prema učinku, prema kvalifikaciji i plaćanje noćnog rada u punom iznosu neovisno od toga dali se radi o redovitoj smjeni ili ne.

Kongres smatra da je potrebno izmijeniti sistem nagrađivanja službenika odnosno radnika u pomorsko-upravnoj službi, u cilju usklađivanja njihovih plaća prema plaćama u privredi.

Kongres ističe da je potrebno i dalje raditi u pravcu usklađenja normi između poduzeća i uvođenja tehničkih normi za sva radna mjesta.

Kongres postavlja pred sve sindikalne organizacije zadatak da se bore protiv loših tendencija i shvatanja u primjeni tarifne politike.

O radnim odnosima i uvjetima rada

Sindikat treba da najaktivnije suraduje na donošenju novih propisa koji će ozakoniti novo nastale odnose. Potrebna je, da se angažira što

veći broj članova u donošenju nutarnjih pravila poduzeća, koji svojim pravilima trebaju da osiguraju demokratičnost postupka pri njihovom provođenju, prilikom prijema na posao, otpuštanju i sl.

Higijenska i tehnička zaštita

Za unapređenje higijensko-tehničke zaštite kongres smatra da još treba poduzeti slijedeće:

— da se pored općih pravila donesu i posebna HTZ za luke kao i za rioniće,

— da poduzeća luka u buduće u svojim planovima predviđaju veća sredstva za nabavku savremene tehničke opreme,

— da se lučki radnici opreme boljim i savremenijim higijensko-tehničkim sredstvima,

— da se u svim većim lukama uspostave posebne ambulante koje će vršiti preglede lučkih radnika, pomoraca i rionića,

— da se brodovima koji vrše pruge za Daleki Istok prehrana prilagodi prema uputama liječnika, poboljša ventilacija i obskrbi sa ličnim zaštitnim sredstvima protiv vrućine,

— da se u cilju boljeg korištenja brodskog prostora, međusobnog zbliženja i podizanja kulturnih i higijenskih navika na svim brodovima, koji se budu gradili, uvedu zajedničke blagovodne za časnike i ostalu posadu.

Zaposlivanje radne snage

Kongres konstatuje da postoji višak kadeta i asistenata stroja, te da oni traže zaposlenje u brodarskim poduzećima u cilju sticanja kvalifikacija poručnika trgovačke mornarice, odnosno

strojara III. klase, radi daljnjeg osposobljavanja i zaposlenja u pomorskoj privredi.

Na osnovu te konstatacije kongres preporučuje:

— da se svim svršenim dacima srednjih pomorskih škola omogućí ukrcavanje u cilju izvršenja propisane prakse za sticanje zvanja poručnika trgovačke mornarice, odnosno strojara III. klase,

— da se smjelije priđe uposlavanju mlađih ljudi u početnim zvanjima u cilju obnove kadra.

Utvrđuje se činjenica da se osposobljavanje kadrova u pomorstvu ne može tretirati posebno za svako poduzeće, već u cjelini za čitavu pomorsku privredu.

S tim u vezi Kongres preporučuje formiranje posebne komisije pri Udruženju brodarskih poduzeća radi usklađivanja uzdizanja potrebnih kadrova u svim zvanjima.

Potom su doneseni i odgovarajući zaključci o obrazovanju i kulturno zabavnom životu radnika, te o organizaciono finansijskim pitanjima.

Kongres je odobrio dosadašnji rad Centralnog odbora na uspostavljanju i proširenju međunarodnih veza i preporučio daljnji rad na proširenju i produbljenju tih veza na principu ravnopravnosti i nemješanja u unutarne stvari pojedinih zemalja.

Kongres je također donio odluku o manjoj izmjeni i nadopuni dosadašnjeg statuta kao i o formiranju zajedničkog sindikalnog organa Sindikata saobraćaja i veza Jugoslavije.

Na kraju rada Kongres je izabrao novi Centralni odbor od 54 člana, nadzorni odbor i predsjedništvo Centralnog odbora.